

Økologiske blåbær har sine udfordringer

Gødskning og især ukrudtsbekæmpelse er et par af hovedudfordringerne i blåbærproduktion, såvel den økologiske som den konventionelle

Bornholms Bær dyrker 1,5 ha med økologiske blåbær i en ældre plantage med flere forskellige sorter, blandt andet Bluecrop, Reka, Draper og Duke.

✎ Dan H. Christensen,
HortiAdvice,
dach@hortiadvic.dk

Der har været produktion af blåbær på Bornholm i mange år. For rundt regnet 50 år siden startede initiativtagerne – til det som sidenhen blev til Bornholms Bær – en produktion af blåbær. Nu drives plantagens 1,5 ha af Karsten Jørgensen ved siden af hans daglige virke i eget it-firma.

Plantagen er oprindeligt konventionel, men blev for en halv snes år siden lagt om til økologisk produktion. Blåbær dyrkning på friland er som udgangspunkt

meget godt egnet til økologisk dyrkning, idet der er et ganske begrænset udvalg af sprøjtemidler til konventionel produktion.

Afsætning

Karsten Sørensen har traditionelt solgt sine bær i boder, til restauranter og som selvpluk. Antallet af boder er dog

Karsten Jørgensen driver den 50 år gamle blåbærplantage lidt syd for Rønne.

blevet kraftig reduceret de seneste år, fordi svindet er blevet for stort. Med en svindprocent på 20-30 forsvinder fortjenesten hurtigt. Så nu er det salget af plukkede bær til bornholmske restauranter og især selvpluk, der bærer virksomheden.

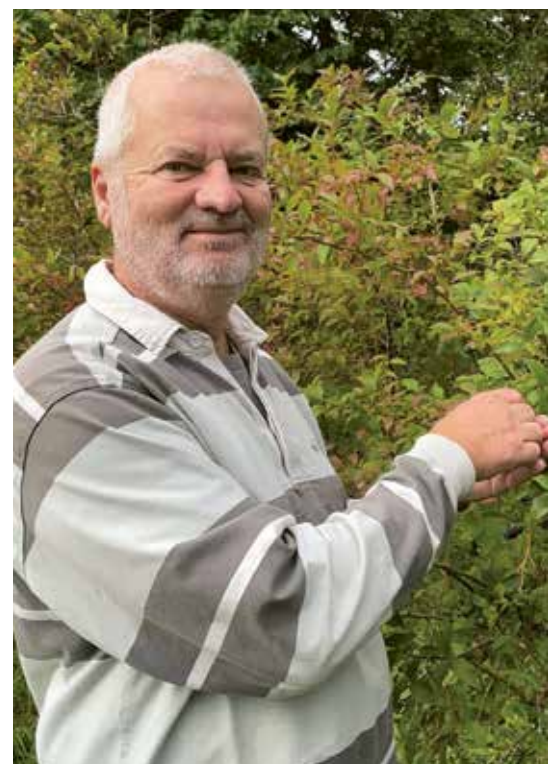
Sorter

Sortsvalget er delvist ukendt, glemt i historiens tåger. Især en sort som Bluecrop står ganske godt her. Den er også vækstkraftig, hvilket kan være en god ide til økologiske plantager, hvor der skal konkurreres med ukrudt.

Andre sorter i plantagen er Reka og Draper, som dog ikke er plantet i større antal. For Rekas vedkommende er det på grund af bærstørrelsen og smagen, og for Drapers vedkommende er den lidt for svagt voksende. Duke er plantet som den tidligste sort.

Ukrudtsdug

Etablering af blåbær er vanskelig. Kommer de ikke godt fra start, kan de stå i stampe utroligt længe, mens ukrudt begynder at tage magten og sluger al gødning og vand. Derfor har Bornholms Bær lagt ukrudtsdug over jorden i rækken. Ukrudtsdug fungerer godt og bruges også med held i hindbærproduktionen. En ting vil Karsten Jørgensen dog gerne ændre, nemlig at græsklipperen kaster græsset ud til siden og op på ukrudtsdugen. I det afklippede græs etablerer sig frøukrudt, som sidenhen er et bøv

at slippe af med. Ud over at anskaffe sig en græsklipper, der ikke kaster afklip op på dugen, er det et godt råd at skaffe en maskine med en kost, som kan feje både afklippet græs væk fra dugen samt fjerne det ukrudt, som selv finder vej op på ukrudtsdugen fra overgangen mellem græsgang og dug.

Jorden

Desuden er det et godt råd at lave et let hævet bed, når blåbærplanter plantes. Der skal alligevel blandes en del spagnum i plantejorden for at hæve det organiske indhold og sænke reaktionstallet, når det er på sandjord. Planter der i lerjord, bør al jorden i planterækken skiftes ud med spagnum.

Når planterne er godt etableret og skygger godt for ukrudtet, kan det være nødvendigt at fjerne dugen igen, fordi det ofte er en god ide løbende at supplere med mere træflis for at sikre, at jordens organiske indhold opretholdes, og at regnorme kan flytte rundt på jorden. At lægge flis på vil også hæmme ukrudtet, men kan ikke stå alene. Har ukrudt først taget magten, er det vanskeligt at ændre på. Det vil kræve en ihærdig indsats at holde det nede, så planterne kan komme i gang igen.

Gødskning

Karsten Sørensen gøder sine blåbær tre gange om året fra blomstring til afsluttende plukning med tørrede hønsepiller, som lægges inde ved planterne. Traditionelt vil man nok fraråde en så sen gødsning, selvom man fra andre bærekulturer som for eksempel jordbær ved, at en sen gødsning fremmer blomsterdannelsen. Ved en sen gødsning frygter man, at der kommer for meget vækst i skuddene som ikke afmodner godt nok, før frosten sætter ind. Vinterskader af betydning er dog ikke noget, Karsten Sørensen har haft problemer med og heller ikke frost i blomstringen, som ofte er et problem i det indre af Jylland.

Ammonium

Blåbær er specielle, idet de stort set kun udnytter kvælstof i form af ammonium og ikke nitrat som de fleste andre plante-

Kommer blåbær ikke godt fra start, kan de stå i stampe utroligt længe, mens ukrudt begynder at tage magten og sluger al gødning og vand.

Blåbær fra Bornholms Bær sælges primært til restauranter og til selvplukkere. Plukkeprisen ved selvpluk er 80 kr. pr kg.

arter. Normalt vil ammonium hurtigt omdannes til nitrat i jorden, men er reaktionstallet lavt nok, går omdannelsen langsomt, så det er vigtigt, at alle, som dyrker blåbær, har styr på reaktionstallet i deres jord.

Konventionelle dyrkere har lettere ved at tilføje ammonium i form af for eksempel svovlsur ammoniak eller ammoniumsulfat, men det hjælper ikke stort, hvis det hurtigt omdannes til nitrat, før planterne optager det.

Økologer bør prøve at finde organiske gødninger, som ikke indeholder nitrat. For eksempel kvælstof bundet i proteiner eller lignende. I hønsepiller er meget af kvælstoffet organisk bundet og nedbrydes først til ammonium. Der findes faktisk flydende økologiske gødninger med et relativt højt indhold af ammonium, som kan bruges i drypvandingsanlæg, men de er desværre ganske dyre. ■

FØL-projekt

Fonden for Økologisk Landbrug har siden 2021 finansieret et projekt, som skal fremme dyrkningen af økologiske blåbær gennem netværksdannelse. Derfor er der oprettet facebookgruppen 'Blåbærproducenter i Norden', hvor alle kan melde sig ind, og hvor konsulenterne poster info. Der bliver også lavet en økologisk dyrkningsvejledning senere.